

het Maas-Waalkanaal en bij Grave over de Maas moesten doorstoten, werden niet bijster energiek aangevoerd; de commandant, een majoor, buitte het voordeel dat hij door de verovering van de brug bij Heumen bereikt had, niet uit, hij werd 's middags door een verontrust officier van een hogere Duitse staf slapend aangetroffen.¹

Dicht bij Nijmegen gingen de bruggen bij Neerbosch om 4 uur 17 de lucht in.² De Duitsers waren ze toen al tot op honderdvijftig meter genaderd. Van de westelijke oever van het Maas-Waalkanaal af werden hier twee Duitse lichte tanks onder vuur genomen.³

Bij de brug bij Hatert kwam het Duitse *Abwehr*-detachment te laat aan; de explosie werd opgewekt maar (hetzelfde verschijnsel deed zich bij enkele bruggen tussen de grens en het Maas-Waalkanaal voor) de lading was niet sterk genoeg en een deel van de brug bleef staan. Dus kon een Duitse stoottroep over het kanaal komen waar hij (weer onder dekking van Nederlandse krijgsgevangenen) de verdedigingslinie over een lengte van enkele kilometers oprolde.⁴ Bij Heumen sloegen, al was de brug verloren gegaan, de Nederlandse verdedigers moedig van zich af: uit enkele bunkers bleef men tot diep in de middag doorvuren. Helaas zat achter de pogingen om met versterkingen die aangetrokken werden, de brug te heroveren, weinig kracht; die pogingen werden ook slecht gecoördineerd en er ging daarbij van de bevelhebbende officieren weinig leiding of inspiratie uit. 'Het is', schreef Nierstrasz in dat verband, 'in 1940 bij tal van onderdelen voorgekomen dat commandanten van kleine aanvallende onderdelen deze niet rechtstreeks aanvoerden, maar van een commandopost uit dirigerden en daardoor geen invloed op de gang van zaken konden uitoefenen.'⁵

De groepscommandant die met de verdediging van het Maas-Waalkanaal belast was, stelde 's middags om één uur zijn onmiddellijke chef, de commandant van de in het Land van Maas en Waal opgestelde brigade B, voor om wat er nog van zijn twee bataljons restte, terug te trekken achter de door inundaties gedekte stelling die, een twintigtal kilometers westwaarts, tussen Maas en Waal aangelegd was. De brigadecommandant gaf dat voorstel door aan de commandant van het veldleger, generaal van Voorst tot Voorst. 'Standhouden tot de laatste man', luidde diens barse order – maar nog geen uur later werd dat bevel gewijzigd: de groep Maas-Waal mocht, vertragende gevechten leverend, op de Maas-Waalstelling terugtrekken, mits die stelling

¹ (Sectie krijgsgeschiedenis) V. E. Nierstrasz en A. van der Wiel: *De verdediging van het Maas-Waalkanaal en de Overbetuwe, mei 1940* (1952), p. 67. Verder aan te halen als van der Wiel: *Maas-Waalkanaal en Overbetuwe*. ² A.v., p. 35. ³ A.v., p. 35-36.

⁴ A.v., p. 33. ⁵ A.v., p. 48.